

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

της εκδήλωσης του ΣΕΒ

*«Για Αποτελεσματικότερη Νομοθεσία και Ρυθμίσεις
Επιπτώσεις στην Ανταγωνιστικότητα και στο Κόστος»*

**Χάρης Κυριαζής
Αντιπρόεδρος ΣΕΒ**

**Αθήνα
16/6/2005**

Κυρίες και κύριοι,

Στη σημερινή εκδήλωση παρουσιάστηκαν ιδέες, εκφράστηκαν απόψεις και διατυπώθηκαν προτάσεις οι οποίες μας αφορούν όλους, την κοινωνία γενικά, τη δημόσια διοίκηση, τον επιχειρηματικό κόσμο.

Διαπιστώνουμε καθημερινά ότι το νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο στην Ελλάδα είναι ένας από τους παράγοντες που αποθαρρύνουν τις επενδύσεις και την επιχειρηματική δράση. Προβλήματα σχετικά με την πολυνομία, την γραφειοκρατία, την αδιαφάνεια, τις απρόβλεπτες αλλαγές κανόνων, το υψηλό κόστος λειτουργίας, τις καθυστερήσεις, τις συνεχείς αναβολές, αλλά και τη διαφθορά, επηρεάζουν και αποθαρρύνουν την υγιή επιχειρηματικότητα και ενισχύουν την επιχειρηματικότητα που αποβλέπει στο γρήγορο και ευκαιριακό κέρδος.

Οι πολύπλοκες απαιτήσεις της δημόσιας διοίκησης έναντι των επιχειρήσεων και η αναποτελεσματική λειτουργία της αυξάνουν σημαντικά την αβεβαιότητα και επομένως τον επιχειρηματικό κίνδυνο και δημιουργούν υψηλό κόστος προσαρμογής.

Συνεπάγονται αβεβαιότητα και σημαντικές καθυστερήσεις, τη στιγμή που οι εξελίξεις και οι αλλαγές στο επιχειρηματικό περιβάλλον σημειώνονται με ραγδαίους ρυθμούς. Αυτό πολλές φορές έχει ως αποτέλεσμα τη ματαίωση επενδυτικών έργων με αρνητικές συνέπειες στην ανταγωνιστικότητα της χώρας.

Επηρεάζουν τις επιχειρήσεις κάθε μεγέθους, πολύ περισσότερο δε τις μικρές επιχειρήσεις με αποτέλεσμα συχνά αυτές να βραδυπορούν ή να μην εκμεταλλεύονται ευκαιρίες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την ανάπτυξή τους.

Εξετάσαμε δύο ενότητες θεμάτων:

- Το κόστος προσαρμογής των επιχειρήσεων στις διοικητικές απαιτήσεις και
- Την εισαγωγή του θεσμού της ανάλυσης των επιπτώσεων από νέες ρυθμίσεις στην ανταγωνιστικότητα.

Από τις παρουσιάσεις και συζητήσεις που αφορούσαν την πρώτη ενότητα, προκύπτουν οι παρακάτω διαπιστώσεις.

Πρώτον, η γραφειοκρατία που επηρεάζει την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων ορίζεται με πολύ συγκεκριμένο τρόπο. Αποτελείται από τις διαδικασίες που χρειάζεται να πραγματοποιούν οι επιχειρήσεις για να ανταποκρίνονται στις διοικητικές απαιτήσεις και αφορούν όλες τις λειτουργίες της επιχείρησης. Περιλαμβάνει επίσης τις καθυστερήσεις στην υλοποίηση επιχειρηματικών δράσεων που σχετίζονται με τις επενδύσεις και την ανάπτυξή τους. Περιλαμβάνει τέλος τις καθυστερήσεις στην είσπραξη αμοιβών από τον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Σίγουρα, ο κατάλογος που χρησιμοποίησε η έρευνα ΣΕΒ-ΙΟΒΕ δεν είναι εξαντλητικός, άλλωστε, οι ερευνητές δήλωσαν ρητώς τομείς που δεν περιέλαβαν. Όμως αποτελεί καλή αρχή, στηρίζεται στη γνώση και εμπειρία επιχειρηματικών μονάδων και επικεντρώνεται σε διαδικασίες που δημιουργούν σημαντικό κόστος,. Όπως φάνηκε και από τη συζήτηση του στρογγυλού τραπέζιού, μπορούμε και πρέπει να τον συμπληρώνουμε συστηματικά, ιδίως γιατί κάποιες γραφειοκρατικές διαδικασίες που δεν περιλαμβάνονται σ' αυτόν είναι επιβαρυντικές για ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων.

Δεύτερον, η γραφειοκρατική επιβάρυνση δεν είναι αφηρημένο μέγεθος, μπορεί να μετρηθεί ποσοτικά σε όρους αναγκαίας απασχόλησης και νομισματικού κόστους και να τεθούν συγκεκριμένοι ποσοτικοί στόχοι για τη μείωσή της.

Τρίτον, το κόστος της γραφειοκρατίας αποδεικνύεται πολύ σημαντικό για τις επιχειρήσεις όλων των μεγεθών και ιδιαίτερος μεγάλο για τις μικρές

επιχειρήσεις. καθώς αντιπροσωπεύει ποσοστό άνω του 10% της προστιθέμενης αξίας σε αυτές.

Τέταρτον, το κόστος της γραφειοκρατίας μειώνεται όταν εισάγεται η ηλεκτρονική διακυβέρνηση.

Πέμπτον, πολλά βάρη δημιουργούνται από ξεπερασμένες ρυθμίσεις που οι απαιτήσεις τους δεν ανταποκρίνονται στη σημερινή εποχή. Το κανονιστικό πλαίσιο σε πολλές περιπτώσεις δεν συμβαδίζει με τις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας και δεν εξυπηρετεί τους σκοπούς του κράτους. Χρειαζόμαστε αποτελεσματικότερα νομοθετικά και ρυθμιστικά συστήματα που θα εξασφαλίζουν ασφάλεια, διαφάνεια, νομιμότητα, αποδοτικότητα και εμπειρία με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των νόμων και της ανταγωνιστικότητας της χώρας μας.

Και αυτή η τελευταία διαπίστωση μας οδηγεί στα συμπεράσματα που εξάγονται από τις διερευνήσεις της δεύτερης ενότητας θεμάτων, που αφορούσε την ανάλυση επιπτώσεων από τις νέες ρυθμίσεις.

Η ποιότητα των νόμων είναι από μόνη της ένας παράγοντας ο οποίος επηρεάζει την ανταγωνιστικότητα. Όμως έχει επιπτώσεις και σε όλους τους άλλους παράγοντες που καθορίζουν την ανταγωνιστική θέση μιας χώρας καθώς επηρεάζει:

- την εμπιστοσύνη των επενδυτών και των καταναλωτών,
- την τεχνολογική πρόοδο και την προώθηση των καινοτομιών,
- την λειτουργία του ανταγωνισμού,
- τις συναλλαγές των πολιτών με το δημόσιο,
- τις σχέσεις μεταξύ των πολιτών,
- την ίδια τη διάρθρωση και λειτουργία της δημόσιας διοίκησης,
- τη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος και κατ' επέκταση και την ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού,
- τη λειτουργία του συστήματος υγείας και πρόνοιας,

- την προστασία του περιβάλλοντος.

Δεν αμφισβητεί κανείς την αναγκαιότητα της ύπαρξης κανονιστικών πλαισίων σε μια κοινωνία. Τα κανονιστικά πλαίσια όμως πρέπει να είναι σαφή, απλά και αποτελεσματικά. Να εξυπηρετούν τους σκοπούς τους και να μην αποτελούν εμπόδιο για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας.

Η σύνταξη αναλύσεων επιπτώσεων κάθε νέου νομοθετήματος αποτελεί έναν μηχανισμό για τη βελτίωση της ποιότητας της νομοθεσίας.

Στη σημερινή εκδήλωση, προκειμένου να καταδειχθεί η σημασία αυτού του μηχανισμού, παρουσιάστηκε μια ενδεικτική μεθοδολογική προσέγγιση για την ανάλυση των επιπτώσεων του νόμου για την αξιοποίηση των ολυμπιακών εγκαταστάσεων.

Αν και ο νόμος αυτός δεν συνεπάγεται γενικευμένης φύσεως επιπτώσεις στο σύνολο ή σε μεγάλο μέρος των επιχειρηματικών μονάδων της χώρας, η ανάλυση των διατάξεων του οδηγεί στη δυνατότητα διατύπωσης συγκεκριμένων σκέψεων για βελτίωση των προσδοκιών εξ αυτού. Συνολικά, ο νόμος φαίνεται να εξυπηρετεί την ανταγωνιστικότητα και να συνεπάγεται οφέλη μεγαλύτερα από τα κόστη για όλες τις κατηγορίες πληθυσμού και φορέων τις οποίες αφορά. Υπάρχουν όμως επιλογές που αυξάνουν κόστη και κινδύνους και που θα μπορούσαν να προσαρμοστούν εάν είχε προηγηθεί η ανάλυση επιπτώσεων. Ενδεικτικά, τέτοιες επιλογές αφορούν το υψηλό κόστος διοίκησης και την επιβολή σχετικά υψηλού ειδικού φόρου υπέρ της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Παράλληλα όμως, η ανάλυση των επιπτώσεων του νόμου οδηγεί σε πιο συγκεκριμένες και ποσοτικοποιημένες διατυπώσεις των στοχεύσεών του, και, μέσω αυτών, στη δυνατότητα αποτελεσματικότερης παρακολούθησης των ενεργειών που θα υλοποιούν τις διατάξεις του νόμου.

Η εμπειρία από τις προσεγγίσεις που έχουν εφαρμοστεί σε άλλες χώρες είναι πλούσια. Διαλέξαμε μία προσέγγιση που ταιριάζει στις συνθήκες μας.

Μπορούμε ενδεχομένως να βρούμε καλύτερες προσεγγίσεις. Δεν έχουμε όμως κανένα λόγο να επιβραδύνουμε την εφαρμογή αυτής της διαδικασίας και πρέπει να προχωρούμε πλέον στη σύνταξη ολοκληρωμένων αναλύσεων για κάθε νόμο και για κάθε ρυθμιστική παρέμβαση πριν την εισαγωγή τους.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

A. Θεσμοθέτηση του μηχανισμού ανάλυσης των επιπτώσεων του νομοθετικού έργου στην ανταγωνιστικότητα

Ο μηχανισμός ανάλυσης των επιπτώσεων του νομοθετικού έργου στην ανταγωνιστικότητα έχει ήδη θεσμοθετηθεί σε πολλές χώρες και προς αυτή την κατεύθυνση κινείται και η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Για την υιοθέτηση του μηχανισμού ανάλυσης επιπτώσεων της νομοθεσίας, όμως, πρέπει καταρχήν **να διαμορφωθεί ένα πλαίσιο το οποίο θα συμβάλει στη μεγιστοποίηση των ωφελειών του**. Το πλαίσιο αυτό προϋποθέτει:

- την υιοθέτηση του μηχανισμού σε υψηλό πολιτικό επίπεδο στρατηγικής για νομοθετική αναμόρφωση
- την υιοθέτησή του από όλα τα κυβερνητικά επίπεδα για την παραγωγή νόμων
- τη δημιουργία διαδικασιών ελέγχου της ποιότητας υπό την εποπτεία κεντρικού ειδικού φορέα

Όπως τονίζεται και σε σχετικές αναλύσεις του ΟΟΣΑ, παράλληλα με τη θεσμοθέτηση της σύνταξης αξιολόγησης επιπτώσεων πρέπει:

- Να εξασφαλισθεί η μεγιστοποίηση της πολιτικής υποστήριξης του θεσμού
- Να υιοθετηθούν μηχανισμοί εκπαίδευσης των αρμόδιων οργάνων
- Να γίνεται χρήση μιας συγκεκριμένης αλλά ταυτόχρονα ευέλικτης αναλυτικής μεθόδου
- Να ενσωματωθεί γενικότερα ο μηχανισμός ανάλυσης επιπτώσεων στη διαδικασία διαμόρφωσης πολιτικών.

Είναι σημαντικό στις αναλύσεις επιπτώσεων κάθε νέου νομοθετήματος, να δίνεται έμφαση στη μέτρηση του διοικητικού βάρους που δημιουργεί στις επιχειρήσεις και να αναζητούνται εκείνες οι εναλλακτικές λύσεις οι οποίες δημιουργούν μηδενικό βάρος ή ακόμη καλύτερα περιορίζουν το ήδη υφιστάμενο.

B. Μείωση του κόστους προσαρμογής των επιχειρήσεων στις απαιτήσεις της δημόσιας διοίκησης

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη μείωση του διοικητικού κόστους για τις επιχειρήσεις, είναι καταρχήν **η μέτρησή του με ενιαία μεθοδολογία**. Η ενδεικτική εφαρμογή που παρουσιάστηκε στην ημερίδα αποτελεί χρήσιμη εκκίνηση.

Πέρα από αυτό όμως, μπορούν να ληφθούν άμεσα μερικά μέτρα για τη μείωση του κόστους προσαρμογής των επιχειρήσεων στις απαιτήσεις της δημόσιας διοίκησης.

Κατά πρώτο λόγο, η εισαγωγή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στους τομείς των εργασιακών ρυθμίσεων και των αδειοδοτήσεων θα περιορίσει σημαντικά το γραφειοκρατικό κόστος που σχετίζεται με αυτές και που είναι μεγάλο. Το

κόστος της απαιτούμενης προσπάθειας είναι μικρό σε σύγκριση με τα αναμενόμενα οφέλη. Δεν φαίνεται να υπάρχει κανένας ορθολογισμός στην διατήρηση του status quo. Σημαντικό ρόλο στη βελτίωση θα παίξει και η εξασφάλιση ηλεκτρονικής επικοινωνίας μεταξύ των υπηρεσιών, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η πολλαπλή υποβολή ή η μεταφορά δικαιολογητικών από τη μία υπηρεσία στην άλλη.

Δεύτερον, μπορεί πολύ εύκολα να ενσωματωθούν οι απαιτήσεις για την παροχή στατιστικών στοιχείων σε ενιαίο ερωτηματολόγιο που θα διαχειρίζεται μία μόνο υπηρεσία του δημοσίου και στη συνέχεια θα παρέχει επιμέρους τμήματα πληροφοριών στις άλλες υπηρεσίες που τα χρειάζονται. Η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία θα μπορούσε να εκσυγχρονισθεί για να επιτελέσει αυτό το έργο. Θα ήταν δε ιδιαίτερα χρήσιμο εάν οι ζητούμενες πληροφορίες ελαχιστοποιηθούν απαλείφοντας διοικητικά ή οικονομικά και διαχειριστικά στοιχεία που οι επιχειρήσεις υποβάλλουν ήδη στο πλαίσιο των υποχρεώσεών τους προς τις οικονομικές ή άλλες υπηρεσίες.

Τρίτον, να ενισχυθούν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις για να βελτιώσουν τη δυνατότητά τους να αξιοποιούν τα ηλεκτρονικά μέσα στις σχέσεις τους με το δημόσιο.

Τέταρτον, να προσδιοριστούν οι απαιτήσεις που μπορούν να απλοποιηθούν ή να απαλειφθούν χωρίς μείωση των ωφελειών.

Πέμπτον, οι αδικαιολόγητες καθυστερήσεις κάθε μορφής από την πλευρά του δημοσίου προφανώς δεν χρειάζεται να συνεχίζονται.

Κυρίες και κύριοι,

Οι παραπάνω προτάσεις, τόσο για τη θέσπιση της σύνταξης ανάλυσης επιπτώσεων όσο και για τη μείωση του κόστους προσαρμογής των επιχειρήσεων στις απαιτήσεις της δημόσιας διοίκησης, εντάσσονται στη γενικότερη πρόταση για τη βελτίωση της ποιότητας της νομοθεσίας και της

δημόσιας διοίκησης με στόχο την τόνωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας δεν επιτυγχάνεται με αποσπασματικές λύσεις. Απαιτεί μια συνεχή διαδικασία προσαρμογών σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Ο ΣΕΒ αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και δράσεις για να επηρεάσει τους παράγοντες που προσδιορίζουν την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων.

Δεν αρκούν όμως μόνο οι προσπάθειες των επιχειρήσεων και των εργαζομένων σε αυτές. Χρειάζεται να βελτιωθεί δραστικά και το νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργούν.

Θα κλείσω εκφράζοντας τη μεγάλη προσδοκία που γεννήθηκε από τις εργασίες της ημερίδας μας. Οι αρμόδιοι Υπουργοί, εκπρόσωποι της Κυβέρνησης, μας έπεισαν ότι κατανοούν τα προβλήματα και σχεδιάζουν την αντιμετώπισή τους. Ανάλογη κατανόηση διαπιστώνουμε και από την πλευρά της μείζονος αντιπολίτευσης.

Ελπίζουμε ότι Κυβέρνηση και φορείς θα χρησιμοποιήσουν τα σημερινά συμπεράσματα ώστε να αναπτυχθούν χωρίς καθυστέρηση οι αναγκαίοι μηχανισμοί και να διαμορφωθεί το κατάλληλο πλαίσιο δράσεων που θα καταστήσει τη χώρα μας πιο ανταγωνιστική για να επιτευχθεί η σύγκλιση με την Ευρωπαϊκή Ένωση σε επίπεδο μισθών, παραγωγικότητας, ανάπτυξης, ποιότητας ζωής.